

(Код ЄДРПОУ 37924657)

Вих. № 3853/1-21/03

від 21.03.2017р.

**В.о. Голови Державної
фіскальної служби України
п. ПРОДАНУ М.В.**

*Про перегляд тлумачення норм
Податкового кодексу України*

Шановний Мирославе Васильовичу!

Користуючись нагодою, висловлюємо Вам свою повагу та бажаємо успіхів у Вашій професійній діяльності.

Асоціація «Незалежна асоціація банків України» (далі – НАБУ), як представник банківського співтовариства, яка об'єднує переважну частину банківських установ України, занепокоєна податковими ризиками для банківської системи, що можуть бути спричинені тлумаченням норм підпункту 14.1.11 пункту 14.1 статті 14 Податкового кодексу України (далі – Кодекс), яке міститься в індивідуальній податковій консультації, наданій листом Державної фіскальної служби України (далі – ДФСУ) від 08.02.2017 р. № 2440/6/99-99-15-02-02-15 (далі – Лист).

У зазначеному Листі надаються роз'яснення щодо визнання банками заборгованості безнадійною відповідно до норм підпункту 14.1.11 пункту 14.1 статті 14 Кодексу. Згідно з висновком у Листі, «заборгованість визнається безнадійною лише в частині сум боргу понад 360 днів», тобто, якщо заборгованість існує тільки за основною сумою боргу, а за доходом відсутня, - для цілей оподаткування визнається лише заборгованість за основною сумою боргу.

Експерти банків та зовнішнього аудиту категорично не погоджуються з таким висновком зважаючи на наступне.

Банківська спільнота була ініціатором внесення змін в Кодекс, а саме доповнення підпункту 14.1.11 пункту 14.1 статті 14 Кодексу новим критерієм визнання безнадійної заборгованості. В норму цього підпункту, з самого початку, закладалася ідея можливості списання безнадійної заборгованості за негативно класифікованими кредитами в повному обсязі наявної заборгованості. Це неодноразово обговорювалося та обґрунтовувалося фахівцям Департаменту методології ДФСУ на спільних зустрічах, але, незважаючи на це, ця ідея була викривлена у Листі, що нівелює позитивну суть внесених змін.

З огляду на це, наводимо Вам додаткові аргументи на захист початкової ідеї, яка закладалася банківською спільнотою під час ініціювання змін до норм підпункту 14.1.11 пункту 14.1 статті 14 Кодексу.

Відповідно до підпункту 14.1.11 пункту 14.1 статті 14 Кодексу, «до **безнадійної заборгованості** може бути віднесена **сума боргу за фінансовим кредитом**, у тому числі сума основної заборгованості та/або сума нарахованих

доходів, за яким прострочення погашення суми боргу (його частини) становить понад 360 днів».

Згідно з підпунктом 14.1.258 пункту 14.1 статті 14 Кодексу, фінансовий кредит - кошти, що надаються банком-резидентом або нерезидентом, що кваліфікується як банківська установа згідно із законодавством країни перебування нерезидента, або резидентами і нерезидентами, які мають згідно з відповідним законодавством статус небанківських фінансових установ, а також іноземною державою або його офіційними агентствами, міжнародними фінансовими організаціями та іншими кредиторами - нерезидентами юридичній чи фізичній особі на визначений строк для цільового використання та під процент.

Відповідно до підпункту 139.3.1 пункту 139.3 статті 139 Кодексу, податковий облік знецінення та створення резервів під знецінення фінансових активів банками базується на вимогах міжнародних стандартів фінансової звітності. Оскільки фінансовий кредит є одним із видів фінансового активу, то, відповідно до параграфу 11 Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку (далі – «МСБО») 32, фінансовий актив – це, в тому числі, контрактне право отримувати грошові кошти або інший фінансовий актив від іншого суб'єкта господарювання.

Таким чином, жодна з наведених норм не розділяє фінансовий актив на основну суму боргу та нараховані процентні доходи, а знецінення, відповідно до пункту 58 МСБО 39, визнається щодо всього фінансового активу, а не окремої частини, відносно якої виникли сумніви щодо отримання.

Отже, базуючись на зазначених нормах законодавства, **сума боргу за фінансовим кредитом (активом)** є загальна заборгованість боржника по фінансовому кредиту та включає як суму основної заборгованості, так і суму нарахованих доходів.

Висновки експертів банків та зовнішнього аудиту також підтверджуються нормативно правовими актами Національного Банку України (далі – НБУ), а саме: пункт 4 та пункт 36 Постанови НБУ від 30.06.16 р. № 351 «Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями». Які містять наступне:

«4) **борг за активом** – балансова вартість активу (**основна заборгованість перед банком та нараховані доходи**, визнані банком згідно з нормативно - правовим актом Національного банку України (далі – Національний банк) з бухгалтерського обліку, з урахуванням пасивних залишків (за наявності) (далі – нараховані доходи)/надане фінансове зобов'язання/нараховані доходи за операціями, за якими немає основної заборгованості) без урахування суми сформованого резерву;

36) Банк визначає своєчасність сплати боржником боргу виходячи з кількості календарних днів прострочення погашення боргу, що є на дату оцінки активу та розміру простроченої заборгованості за активом. Якщо кількість календарних днів прострочення за **основною сумою боргу та за нарахованими доходами є різними, то банк визначає кількість календарних днів прострочення боргу виходячи з більшої кількості календарних днів прострочення».**

Крім того, відповідно до норми підпункту 14.1.11 пункту 14.1 статті 14

Кодексу в частині «**за яким прострочення погашення суми боргу (його частини) становить понад 360 днів**», сума боргу, визначена у частині першій цієї норми, може бути визнана безнадійною навіть вже за наявності прострочення хоча б частини такої суми боргу.

Отже, у разі наявності прострочення принаймні частини суми боргу понад 360 днів, норма Кодексу «**до безнадійної заборгованості може бути віднесена сума боргу за фінансовим кредитом**, у тому числі сума основної заборгованості та/або сума нарахованих доходів, **за яким прострочення погашення суми боргу (його частини) становить понад 360 днів**» для цілей оподаткування відноситься до **всієї суми боргу** за кредитом, а не лише до тієї частини боргу яка має прострочення понад 360 днів.

Аналогічне звернення НАБУ було направлено до Міністерства фінансів України та НБУ.

З урахуванням вищенаведеного, звертаємось до Вас, шановний Мирославе Васильовичу, надати розпорядження щодо перегляду позиції ДФСУ і відкликати вищезазначений Лист.

Сподіваємось на подальшу плідну співпрацю та зворотній зв'язок.

З повагою

Виконавчий директор

О.А. Коробкова